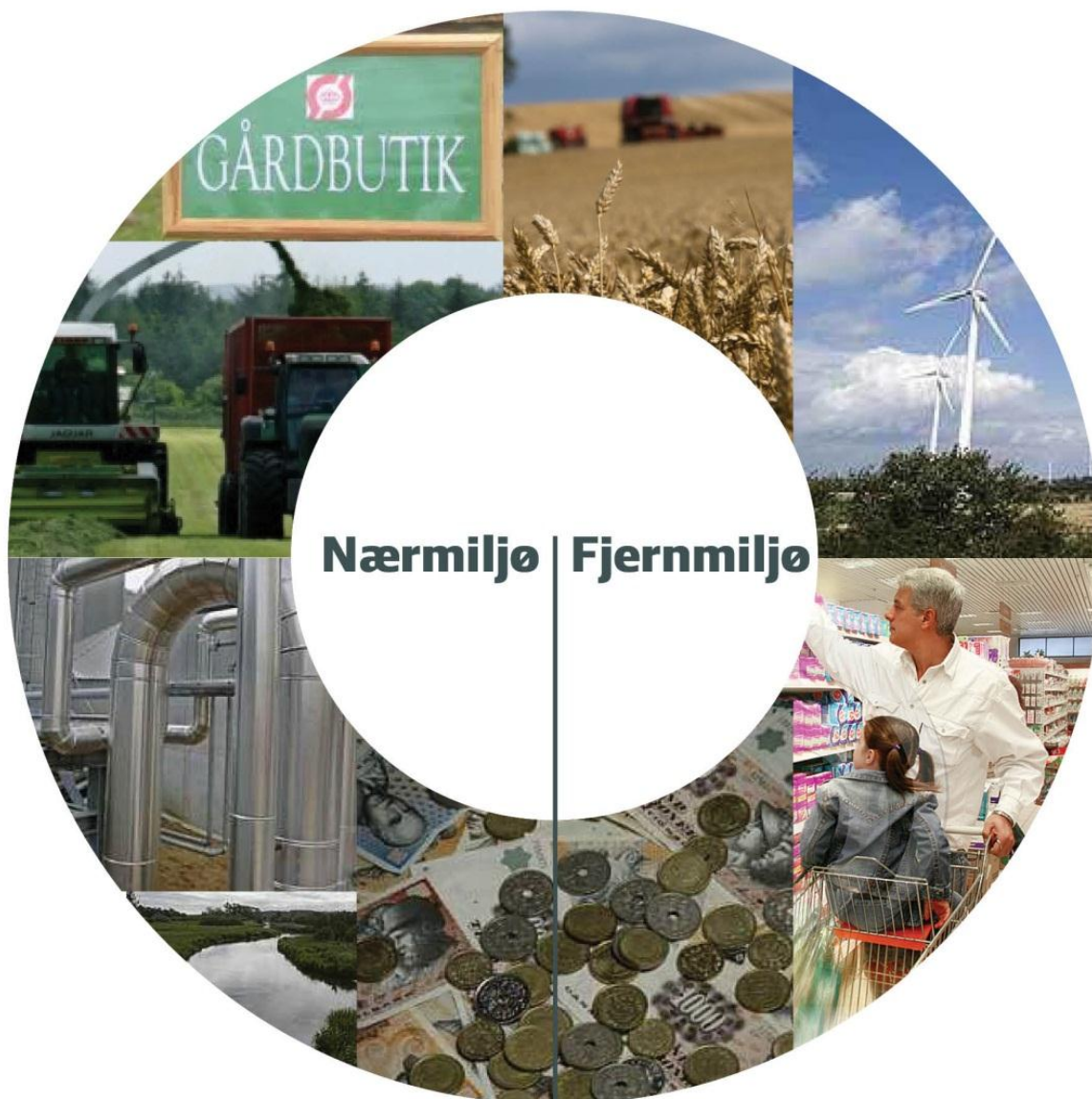

Omverdensanalyse

Nærmiljø | **Fjernmiljø**

Nicheproduktion
Kommune og naboer
Grøn vækst
Energileverandør

Bytteforholdet
Globalisering
Eksport og forbrugerne
Større prisudsving

Derfor skal du forholde dig til omverdenen!

"Jeg kan ikke ændre omverdenen, derfor kan det ikke kan svare sig at bruge tid på den."
Dette er en meget forkert påstand, som desværre ofte høres.

Når du forholder dig til omverdenen, kan du ændre din strategi og derved din bedrift, således at den får mindst mulig skade, når ændrede rammebetingelser medfører forhindringer for din bedrift. Omvendt kan tilpasninger i strategien også medføre, at du bliver en af de første til at udnytte nye muligheder, når ændrede rammebetingelser tilsmiler erhvervet.

Konklusionen er således, at hvis du ikke forholder sig strategisk til omverdenen, medfører det kun, at truslerne rammer hårdere, og at man kommer for sent i gang med at udnytte mulighederne.

Brugen af omverdensfaktorerne i Dynamisk Strategi

INSTRUKTION

- Udvælg 3-4 af de omverdensfaktorer, som du vurderer får størst betydning for opnåelse af din vision samt strategiske mål de næste år.
- Læs dem igennem, og tag noter til dine forventninger til de næste års udvikling, samt hvilke konsekvenser dette vil få for din strategi.

På mødet vil der blive tid til en dialog omkring holdningerne til den forventede udvikling samt den forventede konsekvens for strategien.

Herudover kan følgende artikel læses for yderligere inspiration:

- Rammevilkår og udviklingsmuligheder – Dynamisk Strategi
www.landbrugsinfo.dk – Ledelse – Strategi – Dynamisk strategi – Omverdensanalyse
- Dynamisk Strategi – bedriftens interne mål og analyse af omverdenen.

Dynamisk Strategi – Omverdensanalyse
er produceret af
specialkonsulent William Schaar Andersen, wis@vfl.dk
Videncentret for Landbrug
Foto: Jens Tønnesen, LandbrugsMedierne

Den Europæiske Union ved Den Europæiske
Fond for Udvikling af Landdistrikter og Ministeriet
for Fødevarer, Landbrug og Fiskeri har deltaget
i finansieringen af projektet.

Bytteforholdet

Bytteforholdet defineres som et indeks for landbrugets salgspriser divideret med et indeks for faktorpriserne. Et faldende bytteforhold er udtryk for, at faktorpriserne (løn, brændstof, næringsstoffer, serviceydelser etc.) stiger mere end salgspriserne, og det har været tilfældet for landbrugserhvervet i en lang periode. Det gælder ikke bare i Danmark, men også globalt. Alt andet lige vil et faldende bytteforhold reducere indtjeningen, men produktivetsforbedringer har i nogen grad kompenseret herfor i Danmark.

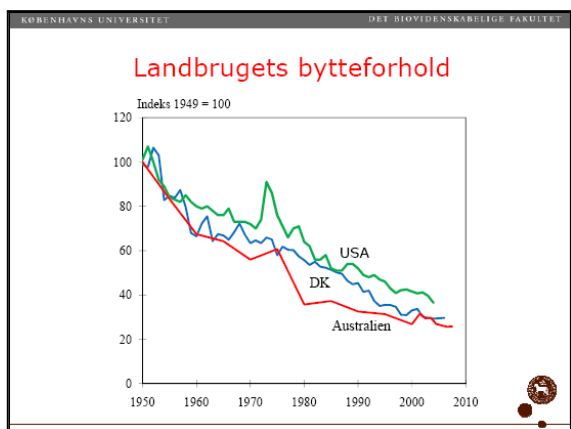
Tidligere tiders næsten konstante nominelle priser på bl.a. mælk og korn er i takt med større liberalisering og øget samhandel kommet ind i en mere volatil fase. Fremadrettet må erhvervet indstille sig på svingende købs- og salgspriser og dermed store udsving i indtjeningen.

Mulige konsekvenser/tiltag som kan overvejes

Det faldende bytteforhold og prisudsving stiller dig over for en række udfordringer:

- Vil du fortsat være i stand til at opnå produktivetsforbedringer, så du kan kompensere for det forventede fortsatte fald i bytteforholdet?
- Har du en økonomisk buffer eller finansiell reserve, så du kan tage højde for år med lave salgspriser eller høje købspriser? Hvor stor skal reserven være i en worst case situation?
- Skal du anvende futures og optioner som instrument til at håndtere prisudsving?

Dine forventninger til de næste 5 års udvikling inden for disse faktorer

Hvilke konsekvenser får det for din strategi (Hvilke dele af din strategi skal rettes – hvilke overvejelser giver følgende information)

Etablering i udlandet

De fleste landbrugsprodukter, der produceres, sælges globalt til verdensmarkedspriser. For at positionere sig godt på markedet kan det være fordelagtigt at etablere sig, hvor rammebetingelserne er mest fordelagtige. Rammebetingelser er eksempelvis

- De politiske forhold i form af landbrugslovgivning eksempelvis miljø.
- Afsætningsmuligheder.
- Infrastruktur.
- Omkostningsstruktur, lavere arbejdslønninger, jordpriser.
- Andet klima, der giver mulighed for at dyrke mere eksotiske produkter eller høste flere gange årligt.

Mulige konsekvenser/tiltag som kan overvejes

- Kan der tjenes penge over en længere periode ved etablering i udlandet?
- Har dansk landbrug en fremtid uden en eller anden form for investering og samarbejde i udlandet?
- Er det på konjunktur eller på driften?
- Hvilken produktion vil du satse på?
- Hvordan ligger det med de sproglige kompetencer?
- Er du indstillet på at opholde dig en del tid i udlandet for at følge op på driften?
- Hvilket land ser du største muligheder i for den iværksættertype du er?
- Hvilken ejerform passer til dig? En gruppe på 50, en gruppe på fire eller opstarte det selv?
- Kan du trives med en større usikkerhed og en anden kultur end den danske?

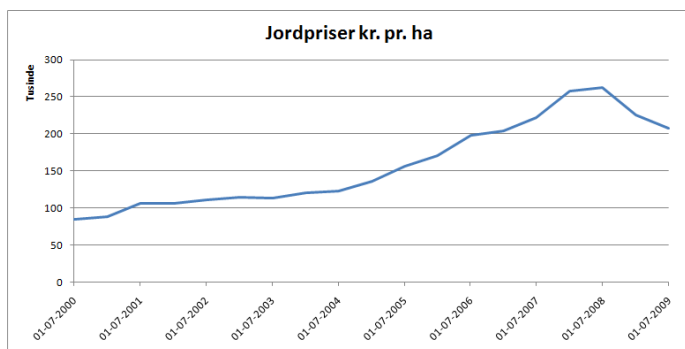
Dine forventninger til de næste 5 års udvikling inden for disse faktorer

Hvilke konsekvenser får det for din strategi
(Hvilke dele af din strategi skal rettes – hvilke overvejelser giver følgende information)

Forventninger til jordpriserne

Traditionelt har jord været opfattet som en værdifast investering – i hvert fald på lang sigt. Op- og nedturene kan dog være betragtelige jf. de seneste års prisfald på jord. Rationelt vil jordprisen være bestemt af

- Realrenten, dvs. renten efter inflation
- Det forventede årlige afkast af jorden
- Jordskatter

I praksis er billedet mere broget. Følelser kan spille en væsentlig rolle (jorden ligger godt for den nuværende ejendom, måske eneste mulighed for ekspansion i en længere årrække), men givet er det, at forventningerne til den fremtidige prisudvikling også spiller en afgørende rolle. Geografien kan også komme ind i billedet: Er der megen eller ingen konkurrence om jorden i lokalområdet?

Mulige konsekvenser/tiltag som kan overvejes

- Skal du eje eller leje jorden?
- Skal du eje jord for at udvide husdyrproduktionen?
- Hvilke muligheder er der for at købe jord med en god arrondering?
- Vil jordprisen falde yderligere?
- Vil jordprisen stige igen på sigt?
- Kan du finansiere jordkøbet?
- Skal det finansieres med fast eller variabelt forrentet lån?

Dine forventninger til de næste 5 års udvikling indenfor disse faktorer

Hvilke konsekvenser får det for din strategi
(Hvilke dele af din strategi skal rettes – hvilke overvejelser giver følgende information)

Globaliseringen

Globalisering er et udtryk for, at varer, kapital, arbejdskraft, viden og virksomheder flytter over grænserne. Drivkræfterne bag den stigende globalisering er

- Liberalisering af verdenshandlen - WTO
- Nye højvækstøkonomier (BRIC-landene)
- Global markedsføring
- Sprog- og kulturbarrierer reduceres
- Stordriftsfordele i produktion og afsætning
- Markedsøkonomiske reformer
- Lave transportomkostninger

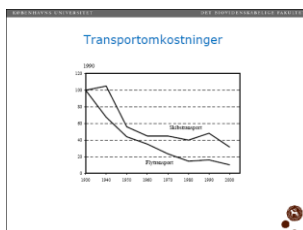
Konsekvenserne for dansk landbrug er dels øget konkurrence og dels nye markeder. Kina og Brasilien har en helt anden omkostningsstruktur end Danmark og med lave transportomkostninger, bliver konkurrencen over til danske virksomheder forøget. Den stigende velstand giver til gengæld mulighed for øget salg af forædlede produkter i de nye højvækst-lande.

Mulige konsekvenser/tiltag som kan overvejes

Hvis du fortsat vil være landmand med produktion af bulkvarer, skal du være konkurrencedygtig på prisen. Det stiller krav til dig:

- Hvordan er din effektivitet sammenlignet andre landmænd? Er du i den bedste fjerdedel?
- Er din omkostningsstruktur optimal? Og vil den være det fremover?
- Din fremstillingspris for svinekød, mælk og salgsafgrøder?
- Kan de skærpede rammevilkår i Danmark (miljø, dyrevelfærd etc.) opvejes af større effektivitet/priser? Eller skal der sættes på mere differentierede produkter, der kan betinge en merpris?
- Har du overvejet produktion i udlandet?
- Er bulkproduktion i Danmark vejen frem i en globaliseret verden?

Dine forventninger til de næste 5 års udvikling inden for disse faktorer

Hvilke konsekvenser får det for din strategi (Hvilke dele af din strategi skal rettes – hvilke overvejelser giver følgende information)

Grøn vækst - vand og naturplaner

Grøn vækst er en samlet satsning bl.a. med henblik på at forbedre natur og miljø. Som eksempler på tiltag kan nævnes:

- Reduktion i udvaskningen af kvælstof med ca. 9.000 tons og fosfor med ca. 210 tons i 2015. Samt yderligere 10.000 tons kvælstof inden 2027.
- Forbedring af de fysiske forhold på udvalgte strækninger af 5.300 km vandløb.
- Reduktion i belastningsomfanget med pesticider fra 2,1 til 1,4 ved udgangen af 2013, svarende til en behandlingshyppighed på 1,7.
- Reduktion af ammoniakbelastningen med henblik på at beskytte sårbar natur og styrke biodiversiteten.
- Yderligere reduktion i landbrugets udledning af drivhusgasser i 2020.
- Etablering af mere og bedre tilgængelig natur.
- Standse tilbagegangen i den biologisk mangfoldighed i bl.a. 246 Natura 2000-naturbeskyttelsesområder.
- Bedre overvågning af den danske naturtilstand.

Mulige konsekvenser/tiltag som kan overvejes

- Ligger din ejendom i et område, hvor miljøreguleringer stiller specielle krav?
- Hvad betyder disse krav for din produktion? Kan du overveje omlægning til økologi/andre afgrøder?
- Kan energiafgrøder være en mulighed?
- Hvad bliver de produktionsmæssige og økonomiske konsekvenser for dig med den nuværende produktion?
- Giver ændringerne i miljøkravene mulighed for nye forretningsområder eksempelvis græsning/naturpleje?

Dine forventninger til de næste 5 års udvikling indenfor disse faktorer

Hvilke konsekvenser får det for din strategi
(Hvilke dele af din strategi skal rettes – hvilke overvejelser giver følgende information)

Innovation

Dansk landbrug har formået at skabe en næsten konstant produktionsfremgang gennem de seneste 50 år. Denne fremgang er bl.a. skabt ved anvendelse af forbedret teknologi, avlsarbejde og management. Som eksporterhverv har vi været presset til at matche verdensmarkedspriserne.

Danske landmænds modtræk mod den øgede konkurrence, der kommer bl.a. via globalisering er at være innovative. Innovation kan ske på mange måder. Et effektivt forsknings- og rådgivningssystem skaber bl.a. nye produkter som f.eks. Head Navigator, Plante IT, og drægtighedsscanner. Ved at danske landmænd er blandt de mest effektive til at få ny teknologi til at give bundlinjeeffekt, har vi et modtræk til andres landes bedre rammevilkår. Det sker gennem øget produktivitet og minimering af omkostninger.

Landbrugets trædemølle er en god måde at tydeliggøre faserne i sådanne cykler. Landbrugets trædemølle betyder at de landmænd, der ikke tager ny teknologi ind, bliver presset af faldende priser, hvilket er en selvforstærkende ond cirkel der resulter i strukturudvikling. Landbrugets omstillingsevne er nøglen til løbende at være konkurrencedygtig over for udlandet. Dette sikres på bedriftsniveau såvel som gennem andelsvirksomhederne.

Den innovative proces har danske landmænd været dygtig til på verdensplan – hvis den position skal bevares, så skal den enkelte landmand også skabe en produktivitetstigning, ellers er det vanskeligt at bevare sin position.

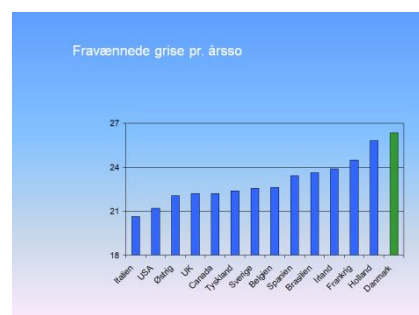
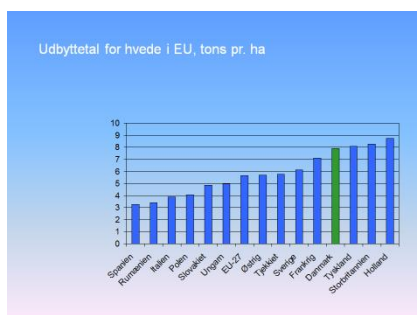
Mulige konsekvenser/tiltag som kan overvejes

Du skal tage stilling til følgende:

- Oplever du priserne som konstant for lave, eller er det kun i korte perioder, du oplever et prispres?
- Hvordan ser din fremstillingspris ud i dag? Og hvordan forventer du, at den vil se ud om 5 år set i forhold til de bedste 25 % af de danske bedrifter?
- Hvilken ny teknik/viden skal implementeres på din bedrift inden for de næste 5 år?

På mere overordnet niveau skal du tage stilling til to ting.

1. Ønsker du at løbe konstant hurtigere på samme bane, som de udenlandske landmænd fra f.eks. Brasilien.
2. Eller ønsker du at løbe i en anden retning og bruge dine kompetencer og kapital på en ny måde.

Dine forventninger til de næste 5 års udvikling inden for disse faktorer

Hvilke konsekvenser får det for din strategi (Hvilke dele af din strategi skal rettes – hvilke overvejelser giver følgende information)

Landmanden som energileverandør

Der er store uudnyttede muligheder og gevinster i at anvende biomasse til energi. Det danske landbrug kan bidrage, og det kan ske samtidig med, at vi fortsætter produktionen af fødevarer og foder. I Danmark kan vi mangedoble energiproduktionen fra biomasse og på den måde bidrage til at:

- Hæve andelen af vedvarende energi
- Beskytte miljøet
- Nedbringe udledningen af CO²
- Fremme udviklingen af højteknologiske løsninger

De største muligheder i udnyttelse af afgrøder og restprodukter fra landbruget ligger i:

- Brug af gylle og anden husdyrgødning i biogasanlæg
- Bedre udnyttelse af halm i biogasanlæg
- Udnyttelse af restprodukter fra korn- og grovfoderproduktion til biogasanlæg og kemiske produkter
- Produktion af flerårige energiafgrøder som pil, poppel og olieholdige afgrøder til energifremstilling
- Biomasser som halm, træflis, roer, majs m.m. til bioraffinaderier

Mulige konsekvenser/tiltag som kan overvejes

- Hvilken produktion vil du satse på?
- Skal du samarbejde med andre, eller vil du hellere selv forestå produktionen?
- Hvilke kompetencer kræves der af dig som driftsleder, for at få del i salget af afgrøder/gødning til alternativ anvendelse end landbrug?
- Hvilke muligheder er der for afsætning i lokalområdet?
- Hvilke samarbejdspartner er der i lokalområdet?

Dine forventninger til de næste 5 års udvikling inden for disse faktorer

Hvilke konsekvenser får det for din strategi
(Hvilke dele af din strategi skal rettes – hvilke overvejelser giver følgende information)

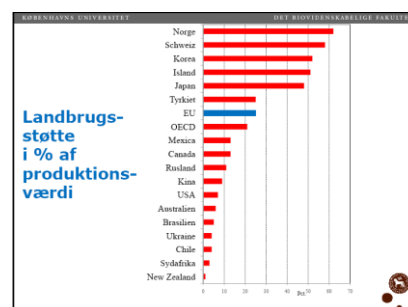
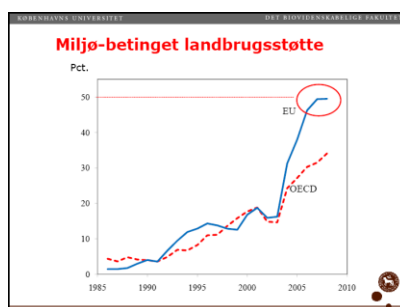
Miljø og landbrugsstøtte

Der er, og vil fortsat være politisk fokus på landbrug og miljø, og det vil givetvis resultere i skærpede krav til landbrugets miljøpåvirkning i bred forstand. Endvidere vil landbrugsstøtten formodentlig i stigende grad blive miljøbetinget, mens prisstøtte og kvoteordninger udfases. Det samme gælder eksportstøtte. Til gengæld vil støtten foregå i form af direkte betalinger. Endvidere er der interesse for at støtte landdistrikterne (udkantsdanmark).

Mulige konsekvenser/tiltag som kan overvejes

De skærpede miljøkrav og omlægningen af landbrugsstøtten giver anledning til en række spørgsmål:

- Er din bedrift placeret i et område, hvor den kan forekomme produktionsmæssige restriktioner som følge af miljøkrav – udledning af næringsstoffer, lugt, sprøjtefrie zoner etc.? Hvad med udvidelsesmuligheder?
- Har du mulighed for at udnytte den øgede interesse for at støtte landdistrikterne?
- Er der nye teknologier, som kan tilgodese de miljømæssige udfordringer?
- Hvilke konsekvenser får omlægningen af landbrugsstøtten for dig?

Dine forventninger til de næste 5 års udvikling indenfor disse faktorer

Hvilke konsekvenser får det for din strategi (Hvilke dele af din strategi skal rettes – hvilke overvejelser giver følgende information)

Nicheproduktion

Landbrugets indtjening er under pres som følge af flere forhold: renteudvikling, globalisering, rammevilkår etc. Derfor er der behov for at øge indtjeningen ved nytænkning og innovation. Store dele af landbrugsproduktionen sælges til Arla og Danish Crown, hvor landmanden ikke har indflydelse på pris og den videre afsætning, men til gengæld sikkerhed. Produktet skal gennem en række led, før det når slutbrugeren. Hvert led skal have en eller anden form for aflønning, så landmanden får kun en mindre del af forbrugerkrone. Endvidere afsættes hovedparten af landbrugsproduktion som bulkproduktion.

Derfor kan det være relevant at overveje at springe nogle af afsætningsleddene over ved direkte salg til slutbrugeren samt/eller tillægge værdi i produktet ved at differentiere produktet fra standarden. Herved kan der opnås en merpris til landmanden. En kombination af differentieret produkt og direkte salg til slutbrugeren kan også komme på tale. Det bliver en mere kompleks forretning, da landmanden selv skal forestå afsætningen og produktudviklingen, hvilket er en helt anden situation end ved salg til Arla eller Danish Crown.

Mulige konsekvenser/tiltag som kan overvejes

At være omstillingsparat og nytænkende, så der kan opnås merværdi i dine produkter giver dig en række udfordringer:

- Hvad bliver udviklingen i det globale fødevaremarked, og hvilken rolle vil du have?
- Skal du alene satse på bulkproduktion med fokus på stram omkostningsstyring – eller er der mere perspektiv i, at du får en større andel af kronerne i værdikæden?
- Hvordan tænker forbrugerne om nicheproduktioner, og vil de betale for det?
- Hvorfor er det lykkedes for nogle landbrugsvirksomheder, der har været omstillingsparate, at få succes på dette marked?
- Hvad skal der til, for at du får succes på dette marked? Er det produktet, markedsføringen, historien eller andet, du skal fokusere på?
- Har du kompetencerne og mentaliteten til at være nicheproducent?

Se inspiration: [20 historier - En bid af Region Sjælland](#)

Dine forventninger til de næste 5 års udvikling inden for disse faktorer

Hvilke konsekvenser får det for din strategi
(Hvilke dele af din strategi skal rettes – hvilke overvejelser giver følgende information)

Nye måder at organisere sig på

Der er et konstant pres på for at reducere omkostningerne. En af måderne at reducere omkostningerne pr. produceret enhed er stordrift og specialisering. Liberaliseringen af landbrugsloven giver mulighed for nye måder at organisere sig på, således at det er muligt at specialisere sin produktion indenfor ét forretningsområde og f.eks. drive jordløse brug. De nye vilkår giver også bedre mulighed for at sammensætte ejerformen som man har lyst til og eksempelvis inddrage eksterne investorer.

1. april 2010 trådte en række ændringer af landbrugsloven i kraft. Loven indeholder følgende væsentlige ændringer.

- Der er kun beboelsespligt dvs. ejer behøver ikke selv at bo på ejendommen.
- Der er ingen grænser for et landbrugs størrelse.
- Alle kan eje landbrug.
- Der er ingen grænser for produktionens størrelse.
- Der kan etableres produktion på alle typer af ejendomme, det er alene de miljømæssige forhold der gøres gældende for punkt 4 og 5.
- Aktie- og anpartsselskaber kan i videre omfang end tidligere eje landbrugsejendomme.
- Der skal være en "landmand" i selskabet, som har bestemmende indflydelse. Det er ikke et krav, at "landmanden" ejer kapitalandele i selskabet. Rene produktionsselskaber er ikke underlagt kravet om bestemmende indflydelse.

Der er således i vidt omfang frie rammer for at organisere en landbrugsvirksomhed så den organisatorisk og finansielt fungerer så effektivt som muligt. Hvis en landbrugsvirksomhed f.eks. består af tre forretningsområder svineproduktion, planteavl og energiproduktion, kunne hvert forretningsområde være organiseret i forskellige ejerformer.

Mulige konsekvenser/tiltag som kan overvejes

- Hvilken produktionsform(er) skal din bedrift satse på, på langt sigt?
- Er der fordele i at specialisere sig?
- Er der fordele ved en anden selskabsform?
- Er der et forestående generationsskifte undervejs?
- Er det en fordel, at der er flere ejere som kan bidrage til virksomhedens udvikling?
- Kan der skaffes ekstern finansiering, og i givet fald hvilken form (f.eks. indskudskapital, mezzaninkapital, sælgerpantebrev, anparter, aktier mv.)?
- Hvilken indflydelse på beslutningerne må fremmedkapital have?

Dine forventninger til de næste 5 års udvikling inden for disse faktorer

Hvilke konsekvenser får det for din strategi
(Hvilke dele af din strategi skal rettes – hvilke overvejelser giver følgende information)

Større prisudsving - Finansielt beredskab

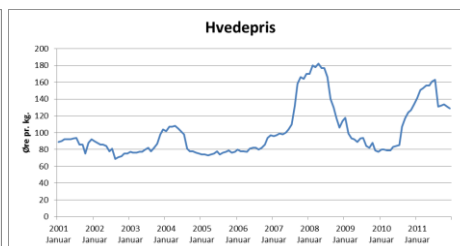
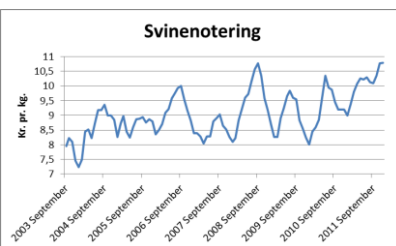
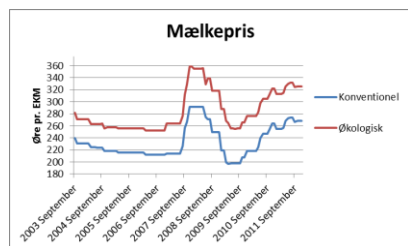
Svineproducenterne har gennem mange år oplevet stærkt svingende priser på svinekød, mens mælkeproducenterne har haft en svagt faldende pris på mælk og kornproducenterne det samme på korn. Det ændrede sig i 2007, hvor mælkeprisen og hvedeprisen steg drastisk. Efterfølgende er priserne faldet en del fra toppunktet. Meget tyder på, at ikke kun svineproducenter, men også planteavlere og mælkeproducenter fremadrettet må forvente betydelige udsving i priserne fra år til år. Det kan bl.a. tilskrives den øgede globalisering.

Det får selvsagt indflydelse på indtjeningen, der så vil være mere ustabil end tidligere. Det stiller krav til det finansielle beredskab, der skal kunne absorbere udsvingene. Det finansielle beredskab kan kort defineres som egne likvide midler og uudnyttede belåningsmuligheder.

Mulige konsekvenser/tiltag som kan overvejes

- Har du et overblik over kravet til det finansielle beredskab ved fald i priserne for en eller flere hovedproduktioner på din ejendom? Følsomhedsanalyser i budgettet?
- Hvor stort er dit finansielle beredskab (egne likvide midler og uudnyttede belåningsmuligheder)?
- Kan du leve med store udsving i indtjeningen, eller vil du overveje at sælge over en længere periode på kontrakt, hvis der er mulighed herfor?
- Skal produktionen tilpasses, så der satses på produkter, hvor prisudsvingene er mindst, eller hvor der er mulighed for kontraktsalg?

Dine forventninger til de næste 5 års udvikling indenfor disse faktorer

Hvilke konsekvenser får det for din strategi (Hvilke dele af din strategi skal rettes – hvilke overvejelser giver følgende information)

Strukturudviklingen – et udskilningsløb

Strukturudviklingen indebærer, at der bliver færre, men større landbrugsbedrifter. Det er både areal og animalsk produktion, der bliver større på bedriftsniveau. Denne udvikling har stået på i en lang periode, og alt tyder på, at den vil fortsætte uanset indtjeningsforholdene i erhvervet. Det gælder ikke kun i Danmark, men også globalt. Endvidere er strukturudviklingen mere markant for heltidsbedrifter end deltidsbedrifter. Strukturudviklingen er også karakteriseret ved øget specialisering og forpagtning. Konsekvensen heraf er bl.a., at erhvervet bliver mere industrialiseret. I 2025 forventes der at være mindre end 20.000 landbrug i Danmark. Der er flere drivkræfter bag strukturudviklingen, og de vigtigste er

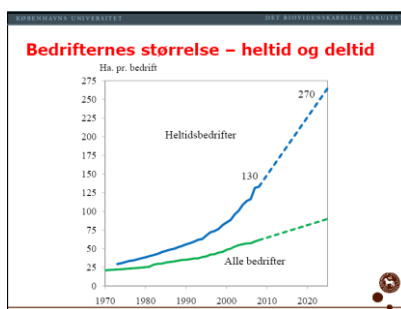
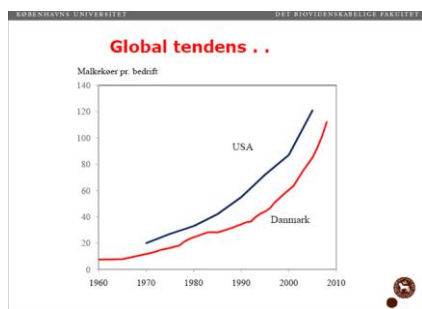
- Stordriftsfordele, hvor de laveste enhedsomkostninger indtræffer ved en stadig større produktion
- Landbrugsloven, der i stigende grad liberaliseres
- Teknologi eksempelvis malkekaruseller, gylleseparering etc.
- Produktivitetsstigninger, som reducerer indtjeningen pr. enhed

Mulige konsekvenser/tiltag som kan overvejes

Hvis du fortsat vil være heltidslandmand, er vækst nødvendig. Det stiller krav til dig som driftsleder og din bedrift:

- Hvilke muligheder har du for at udvide produktionen?
 - Er det muligt at købe jord i området
 - Er det miljømæssigt muligt at udvide den animalske produktion
- Hvordan kan udvidelsen finansieres?
- Hvilke krav stilles til dig som driftsleder, hvis bedriften skal udvides?
 - Administration
 - Forhandling
 - Personaleledelse
 - Udvikling og innovation
 - Økonomistyring

Dine forventninger til de næste 5 års udvikling inden for disse faktorer

Hvilke konsekvenser får det for din strategi (Hvilke dele af din strategi skal rettes – hvilke overvejelser giver følgende information)

3 former for vækstlandbrug

Vi skelner mellem tre typer af vækstlandmænd:

- Bulklandmænd, hvor væksten består i udvidelser af den eksisterende produktion, eksempelvis flere søer eller køer. Denne gruppe er den største.
- Multibrug, hvor væksten ikke alene omfatter det traditionelle landbrug, men også vindmøller, udlejningsejendomme og andre ikke landbrugsrelaterede forretningsområder, herunder udenlandske investeringer.
- Værditilvækst, hvor landbrugsproduktionen tilføres en merværdi sammenlignet med traditionelt salg til slagteri eller mejeri. Gårdbutikker er et klassisk eksempel, men også specialproduktioner og alternative afsætningskanaler kan være en mulighed.

Mulige konsekvenser/tiltag som kan overvejes

De tre vækstmuligheder stiller forskellige krav til driftslederen – både med hensyn til kompetencer og risikovillighed. Med traditionel produktion er afsætningen sikret, mens man ofte selv ved værditilvækst skal sælge produkterne. Ved multibrug stilles der en række krav til kompetencerne, da forretningsområdet er så bredt.

- Vil du specialisere dig i traditionel produktion eller satse på flere forskellige forretningsområder, hvor dit nuværende kendskab er begrænset?
- Kan du leve med selv at skulle sælge produkterne på et usikkert marked med mulighed for ekstraordinært tab eller gevinst?
- Hvilke muligheder er der for at finansiere de forskellige typer af vækst?
- Er du interesseret i at være i mark og stald, ved skrivebordet, i tæt kontakt med kunderne eller beskæftige dig med nye og ukendte områder?
- Tror du, at der er større konkurrenceevne ved én af mulighederne på lang sigt?

Dine forventninger til de næste 5 års udvikling inden for disse faktorer

Hvilke konsekvenser får det for din strategi
(Hvilke dele af din strategi skal rettes – hvilke overvejelser giver følgende information)

Smittebeskyttelse for malkekvæg

Risikoen for introduktion af både kendte og ukendte smitsomme sygdomme i husdyrbesætninger i Danmark er stigende på grund af en række forhold f.eks. strukturudvikling, arbejdskraft og klima. Den markante forøgelse af besætningsstørrelser samt brug af flere sammenhængende besætninger eller produktionsanlæg øger behovet for fokus på smittebeskyttelse på den enkelte bedrift.

Der er betydelige økonomiske konsekvenser af en introduktion af en lang række smitsomme sygdomme, og der er derfor også både på kort og lang sigt store potentielle fordele ved at holde sig fri for sygdom. Det kan være vanskeligt at synliggøre merværdien på bedriften af smittebeskyttelsestiltag på en konkret bedrift. Årsagen er, at værdien i stort omfang er usynlig, da man fokuserer på hændelser, som ikke finder sted. Det vil derfor afhænge af den enkelte besætnings strategi og værdigrundlag, hvordan man vurderer behovet og fastlægger omfanget af indsatsen. Målet er at undgå produktionstab og fejlinvesteringer.

Intern smittebeskyttelse

Kampagneforløb for f.eks. Salmonella Dublin og Paratuberkulose har synliggjort begrænsninger i bygnings- og staldforhold med henblik på at etablere og håndtere effektive smittebarrierer. Selv i forholdsvis nybyggede stalde savnes der af og til smitteforebyggende foranstaltninger, som gør det muligt for kvægbrugeren at arbejde aktivt og effektivt med at hindre smittespredning mellem besætningens dyr i hverdagen.

Ekstern smittebeskyttelse

Modsat svinebruget har kvægbruget være forholdsvis forskånet for højpotente smitstoffer, men det vil fremadrettet blive nødvendigt at gennemtænke flere forhold i projekteringsfasen, f.eks. placering i landskabet, tilkørselsforhold, differentierede adgangsveje, afstande og klimatiske forhold (vindretning) for at mindske risikoen for introduktion af smitsomme sygdomme.

Konsekvenser og tiltag som bør overvejes

- Hvilke tiltag er mulige at gennemføre på din ejendom nu – og i fremtiden?
- Hvilke tiltag bidrager med nytteværdi til bedriften – og hvilke medfører alene omkostninger?
- Hvilke tiltag har den største effekt – og hvad er konsekvenserne i besætningen?
- Hvilke synergieffekter kan forventes af forskellige tiltag?
- Hvordan beskyttes besætningen mod endnu ukendte sygdomme?

Dine forventninger til de næste fem års udvikling inden for disse faktorer

Hvilke konsekvenser får det for din strategi?
(Hvilke dele af din strategi skal rettes – hvilke overvejelser giver følgende information?)
